

9 Ιουνίου 2015

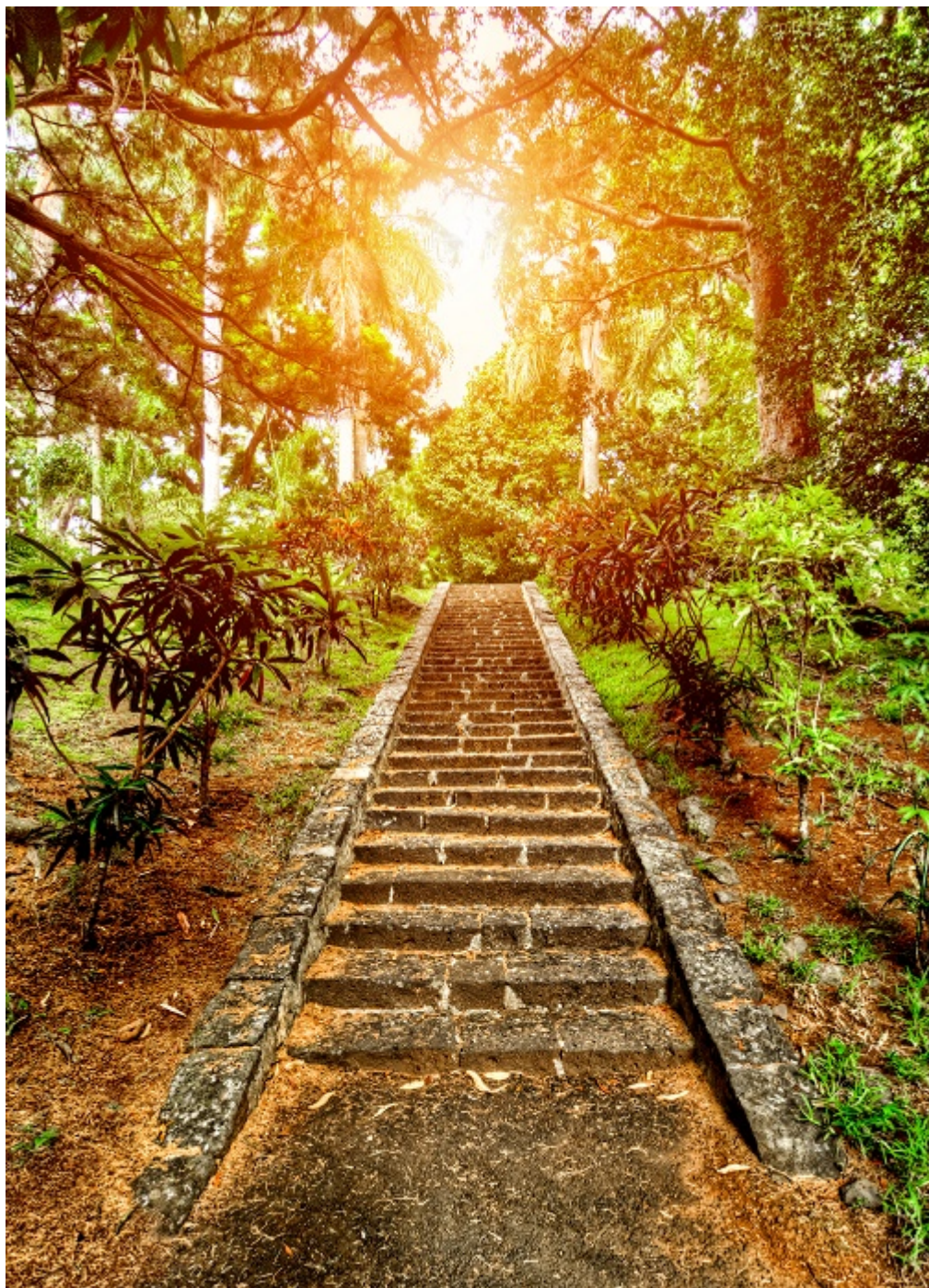
# Το οντολογικό βάθος της θείας αγάπης

/ [Πεμπουσία](#)

Image not found or type unknown



Συνεχίζοντας την τμηματική δημοσίευση της μελέτης του φιλόλογου κ. Ηρακλή Ψάλη σχετικά με τα θέματα της αμαρτίας και της λύτρωσης στο έργο του Γ. Βιζυηνού, από την άποψη της Ορθόδοξης Θεολογίας (προηγούμενη δημοσίευση: <http://bitly.com/1comqF6>), παρουσιάζουμε τις οντολογικές διαστάσεις της αγάπης του Θεού.



## 2.1 Ο Θεός είναι αγάπη

Ο Θεός «*ἀγάπη ἐστὶ*»[137]. Η ζωή του Θεού είναι κοινωνία αγάπης τριών Προσώπων: του Πατρός, του Υιού και του Αγίου Πνεύματος. Το είναι σημαίνει ζωή και ζωή σημαίνει κοινωνία (Being means life, and life means communion)[138]. Έτσι, η αγάπη αποτελεί την ιδρυτική πράξη της ζωής, το οντολογικό θεμέλιο πάνω στο οποίο στηρίζεται η ύπαρξη[139]. Η αγάπη, συνεπώς, στον Χριστιανισμό δεν είναι ηθική έννοια, αλλά έχει οντολογικό βάθος, πράγμα που σημαίνει ότι μόνον με την αγάπη, ως πνεύμα και δύναμη θυσίας του εγώ για χάρη του άλλου, του συνανθρώπου, είναι δυνατή η τελείωση του ανθρωπίνου προσώπου[140].

Επομένως, είναι δυνατό για τα ανθρώπινα όντα να μετέχουν στην αιωνιότητα του Θεού, συντονίζοντας τις δικές τους υπάρξεις με τον θείο οντολογικό τρόπο ύπαρξης, που είναι η αγάπη, και να υπερβούν τα όρια της κτιστής τους φύσης[141]. Στην κοινωνία αυτής της αγαπητικής σχέσης αναδεικνύονται τα τρία γνωρίσματα μιας αυθεντικής σχέσης: η διαφορά, η ισοτιμία και η ενότητα, γι' αυτό και η βίωσή αυτής της αυθεντικής σχέσης είναι Παράδεισος, ενώ η έλλειψή της κόλαση[6].

Ο Ιησούς μάλιστα καταθέτει προτάσεις κρίσιμης σημασίας ως προς τον προσδιορισμό του περιεχομένου της: «*ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔφη αὐτῶ· Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου· αὕτη ἐστὶ πρώτη καὶ μεγάλη ἐντολή. δευτέρα δὲ ὁμοία αὐτῇ· ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. ἐν ταύταις ταῖς δυσὶν ἐντολαῖς ὅλος ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται κρέμανται*[142]». Ανάμεσα στις δύο αυτές προτάσεις περί αγάπης αναπτύσσονται η διαδοχικότητα, η αμοιβαιότητα και η συμπληρωματικότητα. Η αγάπη στον συνάνθρωπο θεμελιώνεται στην αγάπη στον Θεό, αρκεί να είναι γνήσια και αυθεντική[143]. Και το σχόλιο του Ιησού είναι καθοριστικό: «*Σ' αυτές τις δύο εντολές εμπεριέχονται ο νόμος και οι προφήτες*».

Η πτώση όμως του ανθρώπου παραποίησε, διαστρέβλωσε τόσο την αντίληψη του ανθρώπου για τον Θεό, όσο και αυτές για τον συνάνθρωπο και τη φύση. Ο Θεός, πλέον, εκλαμβάνεται είτε ως μια αφηρημένη «πρώτη αιτία» είτε ως «χωροφύλακας» του ουρανού και της Γης, ο οποίος επιβάλλει κυρώσεις στους παραβαίνοντας τις εντολές Του. Ενώ ο συνάνθρωπος αντιμετωπίζεται ως ανταγωνιστής, αντίπαλος και εχθρός. Τελικά γίνεται, σύμφωνα με το Γάλλο φιλόσοφο Ζαν Πολ Σατρ (Jean-Paul Sartre, 1905-1980μ. Χ.), η «κόλασή»[144] του και όχι ο «παράδεισός» του. Τέλος, και η σχέση του με τη φύση «μολύνεται», αλλοιώνεται, επειδή την εκλαμβάνει ως ιδιοκτησία του από την οποία μπορεί να αντλήσει ανέξοδα κέρδη[145]. Παρά το ότι εξασθενίζει η πτώση την εικόνα του Θεού, δεν τη συντρίβει ούτε την εξαφανίζει. Η σφραγίδα του Θεού παραμένει

πάντοτε ανεξίτηλη στην ανθρώπινη συνείδηση[146].

[Συνεχίζεται]

[137]Α΄ Ιω. 4. 16.

[138] J. Zizioulas, *Being as communion Studies in Personhood and the Church* (New York: edition St. Vladimir's Seminary Press, 1985)p.16.

[139]Στ. Φωτίου, «Η έννοια της αγιότητας», στο Κ. Αγόρας, Στ. Γιαγκάζογλου, π. Ν. Λουδοβίκος, Στ. Φωτίου *Πίστη και Βίωμα της Ορθοδοξίας*, τόμος Α, *Δόγμα, Πνευματικότητα και Ήθος της Ορθοδοξίας* (Πάτρα: Εκδόσεις Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου, 2002)σσ.223-244, εδώ σ.225.

[140] Σ. Δεσπότης, «Φιλοσοφική ηθική και χριστιανική ηθική», όπ. παρ., σ.195.

[141] Α. Μελισσάρης, «Οι υπαρξιακές και φιλοσοφικές συνέπειες της πατερικής έννοιας του προσώπου. Μια απάντηση στον μοντερνισμό» στο π. Αυγουστίδης, Κ. Ζορμπάς, π. Β. Θέρμος, Ν. Κοκοσαλάκης, Α. Μελισσάρης, Χρ. Τερέζης *Η Ορθοδοξία ως Πολιτιστικό Επίτευγμα και τα Προβλήματα του Σύγχρονου Ανθρώπου*, τόμος Β, *Η Ορθοδοξία απέναντι σε θέματα της εποχής μας* (Πάτρα: Εκδόσεις Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου, 2002)σσ.70-79, εδώ σ.71.

[142] Στ. Φωτίου, «Η έννοια της αγιότητας», όπ. παρ., σ.225.

[143] Ματθ 22. 37-40.

[144] Χ. Τερέζης, «Η Ορθοδοξία και ο σεβασμός της ανθρώπινης προσωπικότητας», όπ. παρ., σ.38.

[145] Ζαν Πωλ Σαρτρ, *Κεκλεισμένων των θυρών* (Αθήνα: Εκδόσεις Αιγόκερως, 1994) σ. 86. (Ο Γκαρσέν, ένας από τους ήρωες του μονόπρακτου, αναφωνεί στο τέλος ότι οι κόλασή του είναι οι άλλοι).

[146] Στ. Φωτίου, «Η έννοια της αγιότητας» όπ. παρ., σ.226.

[147]Χ. Τερέζης, όπ. παρ., σ.52.